

ÉRárnyék

M indig így kezdődik. Mindig egy értesítéssel.

Gyerekkoromban egy nyáron át rajzolgattam szép, cirkalmas kézzel egy számot, mindig mindenhová ugyanazt: harminckilenc. Szentül meg voltam győződve, sorsfordító események csapnak majd le rám épp a negyven küszöbén. Egészen biztos, a harminckilencedik születésnapom reggelén azon tűnődöm majd a zuhany alatt – egy-két jókivánságon túl, tortán innen –, ez itt a felkészülés kezdete, eléggé határozott körvonalakkal. Teljes háromszázhatvanöt napot kaptam arra, gyúrjak a gondolatra, szoktassam magam, lehet tanulgatni másképp, más ajtókat döngetni, csak azt nem értem majd, fel nem foghatom, mit keresek arrafelé, utóvégre nemrég töltöttem be a harmincat. *Just shy of* – így mondja az angol. *Just shy of forty*. Hogy tehát ami majdnem beteljesül, a beteljesülés pirulós, szemérmes, restelkedő változata volna. Harminckilenc, ezt pingáltam gyerekkoromban, ami sima felület szembejött, oda. Nyilvános vécéfülke ajtajára belülről és kívülről, aluljáró falára, telefonfülke ajtajára, közkinccs telefonkönyv harminckilencedik oldalára. Kövér, nagy digitekkel. A számom sosem a számon csúszott ki, csakis a keze-men. Fel sem vettem sortot vagy szoknyát zseb nélkül, kék filctollam mindenhová elkísért.

És most tessék. Harminckilenc. Van még három és fél hónapom.

Reményre tehát nem tékozolnám a drága időt.

A lépcsőházban unott sorfalat állnak a postaládák. A hámló mennyezeten, a sarokban, energiatakarékos égő. Állsz, kicsit világít neked, de ha nem mozdulsz, elalszik. Aztán per-sze elég egy lépést tenned, ég újra. Fel, le. Kiveszed a borítékot, rábámulsz a feladóra, at-tól kezdve a papír csupa közhellyel keni össze a kezed. Mindjárt a „végtelennek tűnő per-cek” az első. Követi a dermedtség, a könnyekkel küszködés, a jeges döbbenet. Felvászor-gosz, a kulcs a zárba siklik, aztán a boríték füle alá. Talán összefolynak a betűk, talán el-olvasod szépen. Mindegy. Nem a nyomtatott lap teszi. Az csak odaveti tárgyilagosan. Vár-nak téged egy ideje, elkezdtek a várakozást. Formaság, be kell tartani. Térj szépen vissza a tudógondozóba, és keresd fel azokat, akik az arcodba olvassák, hogy alig harminckilenc évesen itt az idő.

Menjek vissza, mert mondandójuk van. Foglaljak helyet velük szemben, nézzek rájuk, hegyezem a fülem, nem lesz egyszerű, kerülük a tekintetem, és valamiért úgy gondolják, mindenkinek könnyebb, ha egy mondat helyett majd Ádám-Évánál, mindenkinek, leg-főképpen nekik, nézze, asszonyom, mi amilyen sürgősen csak lehet, mi radikálisan mély-re és kiirtjuk a rohadékot, részünkről ami csak emberileg lehetséges.

Néhány hónappal később, amikor már a fülemen is morfium csorog ki, fejem felett az infúzióállvány vékonyka vasgallya, felvetődik bennem egy gondolat. Erőtlen pillanat lesz, tétován és féltősen fogalmazódik meg, mintha a hamvasszőke, szeplős karú szobalány köszörülne meg a torkát a szivarszoba bejáratánál, kezében életveszélyesen telerámolt tálcával, törékeny szépség, hogy hát édes jó Istenem, izé, másképp terveztem. Meghallom, mintha kívülről érkezne, mintha bárki más mondaná, undorodva elfordulok. A gondolat túlságosan értelmes. Az a maszkasztító fajta. Zavar. Menjen innen. Itt ücsörgök, beleragadva ebbe a fehér székbe, könyökhajlatomban ösztövért kis tű, jobb napjaimon fél kézzel elhajlítom, és elhajlítanám bármikor abban az elképzelt életben tíz év múlva, de rögtön a negyvenedik után két nappal akár. Csakhogy ide kanyarodtunk. Azért ülök itt, mert számomra most a negyvenet megérni is távolabbi a Grand Canyon dupla hegymeneteinél: ami három óra lefelé, felfelé hat. Plasztik kanül nyűgöz. Le vagyok kötelezve. Émelyem meglepően vehemens, most, amikor egy hegyezőért sem tudok lehajolni, most, amikor egy felidézendő cím, egy, a feledés szegélyén tíz körömmel kaparászva kutatott mondat is széjjelcsigáz, most, amikor kirúgom az állványt, a széket, az ácsolmányt minden előzetes elhatározásom alól, például, hogy naponta posztolom bejegyzésekben a haldoklásom, most is felordít bennem egy analfabéta óriás, cirkuszi láncait tépkedi pusztá kézzel, és én elkergetem őt, magyarázat nélkül.

Amikor már a fülén is morfium fog kicsorogni, kontextus nélkül szórakozik a szavakkal. Ez lett a szenvedéle. Tompa és sápadt, minden tüzet nélkülöző, mint az angol nőkről kovácsolt sztereotípiá, de szenvedély. Ha egy gondolat beágyazható, ha évezredek vérel locsolt, csonttal összegereblyézett tudását képviseli, takarodjon. Ha értelmetlen, ha könyönyű, ha pattog, mint bolond a trón körül, Isten hozta. A dada körül forog a világ. Gandhi fel sem nézett, úgy bíbelődött a szövőszékkel, amikor harmadszor próbálták tudtára hozni, hogy a merénylője ezúttal kibaszottul elszánt, mint BMW a buszsávban. „Ha megígéred, hogy használok, neked adom”, összvissz ennyit felelt a pelenkás szent Nehrunak, vagy valakinek. Bizakodásmentes életszeretet. Nem elvesztette a reményt, sosem támaszkodott rá. Találtunk valamit, jöjjön vissza, legyen kedves, jöjjön, ebből indulunk ki, jöjjön, a titok ennyi, jöjjön, mutatunk egy műsorszámot, jöjjön, maga blogger, jöjjön, a tréfa kedvéért nem emeljük fel a hangunk, hiába, hogy még mindig nem világos, de a pontot nem tehetjük ki, jöjjön, mert csak kisbetűkkel él, jöjjön. Érti már? Ennyi a lényeg. Egy szó, amelyben több az ékezet, mint a betű, több a pont, mint a karakter. Öröm nézni azt a tunya, buta képet, ahogy az umlaut-hormonokkal agyontömött finn vagy német szavak is bámulnak rá. Ámde nagy kezdőbetűvel vagy verzálban lehullajtja ékeit, összeesik, mint kezdők tepsijében a piskóta: Jöjjön, ez biceg, JÖJJÖN, ez meg szürke és hangos, nem látszik rajta semmi. Ám a profi kis *jöjjön*ben hét szemgolyó sötétlik a dundi ók és az érzékeny kanyargó j-ék fölött, öt vérmes erdei rabló áll egymás mellé saját rendszerben. Félszemű, ép, félszemű, félszemű, ép:

j-ö-j-j-ö-n.

A jöjjön szívesen elbohóckodik a közönséggel. Húzza-nyújtja-rejtegeti, amíg van ehhez türelme, amíg még szórakoztatja. Ennek épp ellentéte a zsonglőr kategória csodálatos négyese: ők aztán entré nélkül belevágnak a mutatványba. A trapézindzsák sokkoló, sebes villódzásában nem is tudjuk rögtön, ki kerget kit. Négy szó, három betűből: ért, tré, tér, rét. Ha táncba foglalnánk, azt is kötőjelekkel tennénk, pokoli ügyességük ezt kívánná meg: pas-de-quatre. Off: pas de quatre, hát akkor combien? On en sait rien? On. Amilyen aprócskák, oly sok arcukat fordítják felénk. De ez nem minden. Ért, tér: esetleg bambán számolgatunk jelentést és szófajt, amíg el nem unjuk, de ezek annál vígabban cizálnak és szaltóznak. Ha a tré a hátát fordítja felénk, az az ért. Ha a rét visszanez, megnyílik a tér. Ezt ki csinálja utánuk? Ki vállalkozik arra, hogy lefordítsa a tudomány nyelvére hihetően, kétszer kettő akkor is négy, amikor kettő a negyedik?

Molyrágta, szüpercegte, filmsapkás kis tudós vánszorog most a porondra. Sosem hajolna oda semmihez, ami nézegetnivalóvá tenné az ábrázatát, és szerinte ez erőt mutat. A képét, amellyel egyébként – ő úgy gondolja, ez a humorérzék – az égvilágon semmi gond nincs. Kis titka halk kacaj a nyárestében: nem is csúnya. Csak úgy csinál. Kánikulában is a nyelv vaskos bundájába burkolózik, lépte könnyű, de lassú, elnyűtt. A penésznyalogatta, a doh-

mártír, a puh-pankrátor, a szikkadtság szerény oszlopa egyetlen szót választott. És nem mondja ki. Csak kérdezget fakó mosollyal. Mit csináltak? Mentek. Mit csináltak? Mentek. Mit csináltak? Mentek. Mik vagyunk? Mentek.

History is her story too.

Fészkelődni kezd a zenekar.

Azt hitted, végre színre lép a díva?

Még nem. Még egy kicsit mindig nem.

Hanem hirtelen figyelmeztetés nélkül elének vágódik egy újabb szó, az eleje savanyú gyümölcs, meggy, éke megannyi alsó hurok, meggyó, izgalom nélkül várjuk, hogy a meggyón fedi fel magát – és nem, előbukkan a második ipszilon, mert szerintünk a játék meggyógyít.

Ez nem is olyan jó. Enyhe ingerültség emelkedik bennünk, ennyi az egész? Hol marad az öncélú szépség? Valaki adhatna egyet az érzékeknek. Kicsit a kerület, a város, a környező hegyek fölé emelkedni. A szín-spektrumot megdézsmálni hozzád gyönyörög a szív, Uram.

Ha még ihatnánk, ha az alkohol gondolatát el bíránk viselni, most belekortyolnánk. Amolyan tiakartatok-kifejezéssel.

Meglassult kézzel félrehúzzunk valamit, ami itt gyógyszereszagú és műanyag és elhasznált és fehér, ám a csaknem négy évtizeden át lakott álmvilágban, a valóságot bitorló királyságban súlyos, bordó bársonyfűgöny. Újabb közhely rézlova az újabb szigorúan értelmetlen gondolat fokhagymaseggekéje alá.

Hencegő hercegnő. Selyempálca, bíborálca, náspángol és násfránca.

Bergmannragyogású bergdorf szőke.

Esernyős, varrógépes, boncasztalos véletlen.

A napster, a hold'em, a csillogok.

Egyszerűen nincs rá szó. Ő maga A SZÓ.

P

Kerámikus csillogóbbat, bőrdíszműves melegebbet, gobelines némítóbbat,

Á

álmgyáros álmosabbat, keddi mester kedvesebbet,

Z

hírolvasó híresebbet a világ végén kezünkbe nem nyomhatna.

S

Fittyentenénk is gyorsan posztot róla,

I

ha lenne hozzá erőnk.

T.

Habár megtehetjük.

Most még meg.

Ez itt ugyanis nem rohadt kórházi szoba, vegybűzös börtöncella, fájdalomcsillapítás ürügyén agyrontoló csempeivatag, dehogy. Ez a nyugalom szigete, ahol minden megoldódik, főként, hogy már a fülünkön is morfium csorog ki.

Míndez persze kicsit még odébb van.

Egyelőre marad a kétségbeesés. Hogy senki nem ígér semmit. Hogy senki nem kapisgál semmit. Hogy senki nem tudhat semmit.

Hogy réti ezt, főorvosasszony? Megfog a hal?

Az első két héten próbálta kicselezni az életet. Szótárgyártás bétában. Írjuk át a jelentést és bőgjük végig a napot lebukás nélkül. A teljes utca azt hiszi, ő egyik lábát kecsesen a másik elé téve, tempósan lépked, miközben sír. Sír, ha kinéz az ablakon a buszon állva, sír, ha megkérdezi a zöldséges, hogy érzi magát aznap reggel. Sír, ha a gyerekeire gondol, sír, ha az anyjára. Sír a temetőben, sír az állatkertben, sír a dolgozatok felett, sír a vécében, sír, ha szívhez szóló filmet néz, sír, ha száraz hírt olvas. Sír a neten, sír ott, hol senki

se. Sír a kávéba, sír a tejbe. Sír, amikor mindenki nevet, sír, amikor mindenki sír. Sír, ha nem történik semmi, sír, amikor alig történik valami. Sír alvás helyett, sír alvás közben. Sír éjszaka, sír hajnalban. Sírva fekszik, sírva ébred.

Akkor még sírt azon, hogy másképp tervezte.

De mert a műtét remekül sikerült, összeszedte magát.

Ott vallott színt, előtte néhány nappal. Óránként gondolta meg magát. Elmondja. Nem mondja el. Nincs joga hallgatni. Nincs joga feltárni. Őt ne kezdjék szánni. Boldogan segítenének. Őket nem terhelheti. Nélkülük nem tudja végigcsinálni. Semmi közük hozzá. Csak rájuk tartozik. Nem kér a kötelező irgalomból, neki a szánakozó tekintet olyan érzés, mintha saskarmokkal behatolnának a májájá, és hosszú, lilás-vörös csíkokat hagynának rajta. Mindennapi kenyere a lelki támasz, benne ez a sok együtt érző pillantás annyi forróságot szít, mintha áldást osztó tenyerek párnáznák ki izzó parázssal a belső szerveit. Így lesz a nagy halottból agyhalott, az agyhalottból vagy-vagyhalott. Az altatás különben is megviseli a hangszalagokat. Ez lett volna a legnehezebb, erre kitalálni valamit. Miért tűnik el tíz napra hír nélkül, majd miért suttog hangosan, miért kiabál fátyolosan. Így hát július elejéig bírta rejtegetni a család előtt.

Sírtak mind, épp ahogy előre látta.

Eddig minden úgy zajlott, ahogy gondolta.

De meggyógyult. Legyőzte a tüdőrákot. Biztos volt benne, hogy így lesz.

Csak aztán a kis motherfucker úgy vélte, visszatapsolták, és meglátogatta újra. Okult átmeneti kudarcából. Ami elsőre tévedés, másodjára választás, így ezúttal a nyirokrendszert szúrta ki magának. Föld alatti csatornát. Akár az *Egri csillagok*ban a jók.

Márciusban már leestek róla a nadrágok. Viccelődött az eladóval, amint egyre kisebbeket kért a próbafülkébe. A tetovált karú lány, égszínkék csíkokkal a hajában, tréfásan megjegyezte, sokan cserélnének vele. Nem hiszem, felelte, és nagyon szépen mosolygott rá. Olyan csönd támadt, hogy a dohos turkáló minden egyes fogasa meg akart állni a levegőben tartórúd és görgős állvány nélkül, most vagy soha próbálhatták volna ki a szabadesés ellentétét: nem hiszem. Aztán, D., mintha csak elhessentette volna, továbbrepült a pillanat, D. A., minden megmozdult, ami állni látszott, felpillantott a pincehelyiségben az ablakra, D. A. B., aztán vissza az alig észrevehetően zavarba jött eladóra, és nem gondolt arra, hogy rózsafüzérrel a kezében temetik majd el, temetik olyanok, akik jóval idősebbek nála, hogy nem ez a természet rendje, D. A. B. D., kis teste össze lesz esve, vissza lesz gyermekedve, másfelé lökték az álmai, másképp tervezte, harminckilenc, ez lett a vége, de a gyász sokféle, többek közt zavaros, mint a vattagubóban nekieredő retেকcsíra bogja, nehéz belőle kihámozni, hogy mélységes igazságtalansága a haldoklótól szinte rögvest eltávolodik, közben aljas ragacssósággal rátelepszik azokra, akik maradnak.

Azok időről időre rájönnek, hogy még mindig nincsenek túl rajta.

Hogy tetves, lebágyadt kifsaszomra nem volt jogod elvinni a lányom, az anyám, a nagynéném, az unokahúgom, az osztályfőnököm, az angoltanárom, a szomszédasszonyom, a barátnőm, az ellenségem, a legkedvencebben utált bloggerem, mert harminckilenc éves volt mindössze. Harminckilenc, debasszameg. Hol itt az igazság.

Szóval az első betű, gyerekek, a D. Denial. Letagadom a tényt önmagam előtt. Nem árurom el idősebb rokonaimnak, mindannyian temettek már jócskán ugyanis, hogy mi fog velem történni. No, not I. Ez a mondat cseng a fülünkbe. A Földkerekségen akárki-bárki-senki-mindenki meghalhat, csak mi nem. Nekünk nem áll jól a halál, mi nem erre születtünk, és nem is így képzeltük nyolcévesen, a graffiti Zorrójaként átfütyörészve a vakációt, ránk nyálkás, novemberi töksötétben is visszanezett a kézjegyünk a falról, jó érzés volt.

A második az A. Anger. Miért én? No, not I, ezt megtanultuk, de Why me? Senkit ne tévesszen meg, mennyire hasonló az elsőhöz. Ez a fázis ugyanis, mint általában a düh, erővel tölti meg tetteimet. Ha csapkodok, ha belerúgok a dívány lábába, ha egymás után söpröm le kézzel a könyvespolcokat, és még nyögök, lihegek, kiáltozom is hoz-

zá, nem lehet nagy bajom. Igaz-e? Tépem a hajam, tehát van mit. Démoni indulatban falni kezdek, étvágyam így a régi. A telefonom százharminchat kis csavarra, monitorszilánkra, billentyű alatti párnára zúzva landol a hatodik emeleti erkélyről, illet táppénzen nem csinál senki. Ezzel tájékoztatom makkegészségemről a bennem vérlázító higgadsággal ténykedő ápolónőt. Mert még mindig azt állítja, és közben nem néz rám, hogy több hónappal előrébb lát, mint én.

A harmadik a B. Jön a bargain. Jelentkeznek a fájdalmak, igyekezzünk az oxfordi kijtéshez húzni, emlékszünk ugye az első tízmondatos olvasmányunkra, ott került elő ez a rendkívül hasznos tipp. Hosszan azt az a-t, de legyen kicsit világosabb a mi mély, magyar a-nknál. A gé után ne ö hangzó jöjjön, az tré, de ne is essen rá a gé az enre. Baag'n, alkudozunk. Oké, haljunk meg, de ne akkor, ne így, ne ott, ne köztük, ne előttük, ne utánuk, ne abban, ne mi. Elér a vég mindenkit, és rendben van, hogy arra a listára kerültünk, akiket kicsit előbb, hát a halál igazán nem válogat, mégis, esetleg, most az egyszer, netalántán. Mi ugyanis nem így képzeltük.

A negyedik újfent D. Depression. Két fajtája ismert. A reszponzív dé rávilágít a veszteségekre. Beteg volt a kutyánk, el kellett altatni. Széjjelfoszlott a tizenöt éves korunkban lepréselt bíbor rózsaszál. Összetört a nagymama ólomkristály gyümölcstála. Ellopták a déditől örökölt gyűrűnket. Blablaba. Mindenkit és mindent elveszítünk. Sajgóan simán elgyászoljuk az életünk negyedét egy tizenkettő-egy-tucat amerikai romkom sötétjében, ilyen állapotban az ember gondolni sem bír az evésre, eltoljuk magunk elől a patogatott kukoricát. A preparatórikus dé ezzel szemben arra készít fel, ami következik. Valójában ugyanoda jutunk, csak az egyiket tolja a fájdalom, a másikat húzza. Balkezes írás, jobbkezes. Exponenciális tükör.

És végül A. Acceptance. Elfogadjuk már. Mert jön a rák, hazaér. Sétál, sétál, benéz ide, kukucska oda, felemeli a terítőt, az ágy alá hajol, hopp, már meg is talált minket, hát legyen. Legyen, egyen, vegyen, vigyen imígyen. Ezek a szavak fordítják fénybe az öt fázist. A gond csak az, kedves osztály, hogy ezeket a fázisokat még senki sem látta. Nincs rá bizonyíték, hogy egy haldokló eljutna A-ból B-be. Mi van, ha nem is léteznek? Akkor törlőnünk kell ezeket a betűket az ábécéből. Senki nem figyeli meg a haldokló életét, azon egyszerű oknál fogva, hogy ezt a részt már nem sorolják az élethez. Kiabálhat a szerencsétlen estig, mindig akkor legyintenek rá, amikor nem látja. Beteg szívét fel ne gereblyézzék a kemény, praktikus tények. Soha senki nem tudta bebizonyítani, hogy a haladás iránya lineáris. Ahogy soha senki nem bizonyította be, hogy a haldoklás passzív folyamat.

Levágattam a hajam, lekapattam a tíz körméről félhosszú, nőtársaimat még mindig enyhén irritáló félmosollyal oly sokszor megrázott – mint mondani szokás – dús sörényem, ne az ritkuljon, nesze, rák, kaszával suhintottam végig a koponyámon vagy kétszázszor, na most jöjjön a karmos ujjfésűjével a pusztulás, ki van a rákkal baszva ismét és újfent, egy zsinnye szálát nem hagytam a fejemen, végül még a porszívó tubusát is ráeresztettem, ha hullik, keveredjen el haladéktalanul a porral, repüljön szálanként felfelé, húzzam csöbe.

A halál posztol, mint a katonák.

A halál a retöksíra blogja.

A halál kilogolt Perzsiából.

A huszadik századi regényekben általában az utolsó mondat számít. És ez az egyetlen halhatatlanság, melyben osztozhatunk, te meg én, Lolitám. És akkor felhangzott az éjfél tizenkettedik kongása; az éjfél tizenkettedik kongása, csütörtökön, ezerkilencszázhuszonnyolc október tizenegyedikén. És akkor énekelve arra jött a Szent Stricius-árvaház tizenegy világtalan leánynövendéke. Az Isten is Facebookstátusznak teremtette valamennyit.

Csakhogy nagyon hamar észrevette: most már ő is mindenkit szeret.

Hogy minden tetszik neki. Hogy minden boldoggá teszi. Hogy mindent értékel, mindent megbecsül, és legszívesebben földig hajolna, ha csak feketerigót, virágzó fát, rózsaszín rugdalózót, eltalált első szót, kézzel font kosarat, szépen faragott zsírkoállatkát lát. A legfojtogatóbbak az ovisrajzok voltak. Azokból rögtön tudta, így kéne élni, pontosan így, csak éppen anélkül, hogy az ember belehalna harminckilenc egész huszonhétnél. Nem mint ha az elmúlással bármi gond lenne, ámde egy anyuka? Egy alig hatvanéves asszony felnőtt lány? Hogy néz eztán a szemükbe?

A fodrászát két évvel azelőtt eltalálta egy vitorlarúd. Ha létezik gyanútlan álldogálás a parton, minden bizonnyal ez volt az. Amikor leterítette a móló mögött az a böhöm fabunkó, úgy hevert perceken át öntudatlanul, mint aki soha nem tartozott a barátai közé. Éveket szelt keresztbe és hullatott szálanként a földre a százharminc kilós gerenda. Amiért ti vekkerpittyegéstől kanapéajulásig ugrabugráltok kissé eszelős fényképvyigorral, nekem üres borsóhéj, ezt azoknak a kitekert karoknak elég volt egyszer elmondaniuk. Sok éve nyaralt ugyanazzal a társasággal. Soha nem hiányzott közülük senki. Amikor magához tért, még mielőtt a szemét kinyitotta volna, lassan végigsimított nyelvével a fogsorán. És megnyugodott. Háromórás koponyaműtét vár rám, az arcom szétcsúszott, a mosolyom is, ha mosoly alatt szélesre húzott két piros ajkat értünk, a parókát hosszan válogatom, hordom két évig, amíg a sajátom a vállamig nő, ugyanennyi ideig autózom kineziológushoz Monorra, ti elfordultok tőlem, az üzletemet kifosztjátok, a vendégeimre ráraboltok. De minden fogam ép, sértetlen, csodálatosan természetes porcelán, ahogy eddig. Amivel harapok, amivel metszek, amivel szavaimat kerítem és elkerítem, nem hagy el engem. Ezt üzenté a barátainak a parton a fodrászom a május minden fénylő buborékját dermesztő félkómában. A hatodik és hetedik kemó között benyitottam hozzá. Hogy tar fejemmel elfogytak az okaim felkeresni őt, nem kellett elmondanom, elvégezte a beszédet az én fénylő koponyám, mégis lenyomtam megújult, kiabálóan puritánná vált üzlete ajtaján a kilincset. Hogy együtt örüljek vele: visszanőtt a haja, visszasimult a mosolya.

Rendet rakott. Mélyre fúrt a fiókokban. Megvizsgált mindent, ami régi. Kidobott mindent, ami félkész. Isten őrizz ennyi terhet róni a gyerekekre. Eladta a stílbutorait, a koloniál vitrint, a biedermeier étkezőgarnitúrát, a festményeket és a rézkarcokat, a legértékesebb órákat, a Hummel nippeket. Amit kapott értük, elküldte Fótra. Kisebbik részét egy macskamentő alapítványnak. Kedvtelve nézett végig a bútortalanított szobákon. Szerette, hogy úgy néz ki a lakás, mint aki április elsején fogadásból bugyiban és melltartóban elgyalogol a Hősök teréig.

Amíg még magánál volt, elkezdett leveleket írni. Először annak, aki már meghalt. Az a fontosabb. Elementél, nem szerettem. Elmegyek, megértelek. Most már. Ez kellett hozzá, ezt üzenem neked, magamnak. Szerdán posztolta, péntekre nyolcezret ugrott a látogatottság.

Elégette a naplóit. Összeállított tíz lemezt a gyerekeinek. Archiválta a fotókat, Rákosligetre buszozott színes cédé-tokokért, hogy könnyebben eligazodjanak a rendszerben, kinevette magát, amikor megtalálta a januári leárazáson műgonddal beszerzett gyönyörű csizmát a szekrény aljában. A következő télre. Micsoda finom darab. Így is huszonkilencezerkilencszázért.

Böjtölt tizenhárom napon át. Szerdán még nem hozta szóba, csütörtökön sem, pénteken úgy tett, mintha nem hallaná a kérdést, szombaton rövidre zárta, „Igen, elhagytam a kávé, valahogy nem kívánom már”. Főzött és mosogatott, az asztalon talált morzsákat gondosan az ablakpárkányra ütögette a tenyeréről a verebeknek, a tepsit a sarkakban óvatosan mosta, le ne váljon a teflonbevonat. Mindenkinek a kedvenceit hozta estéről estére, bevásárolt, piacozott, eltett és bezacskozott, gyógyfőzetekkel és beöntésekkel élt, három liter víz mellett bonyolította a hétköznapjait, egy perccel sem időzött kevesebbet a konyhában, mint azelőtt. A beteg sejtek így zsákmányul esnek az egészségesekeknek, amelyek mohón kimutatják foguk fehérjét, és a harmadik naptól kezdve játékból egy jól megtermett gerendával ütögetik egymást lovaggá. Reggel almát és répát, este céklát préselt, zöld búzafű koktélokkal nézte a tévét hétig, aztán lefeküdt, hajnalban jeges zuhannyal indított, és ha nagyon nem bírta már, nyers burgonyalevet vagy egy kis kefir savót is megengedett magának.

Az éretlen épség mindig édesen éhesebb a becsokizott csonkaságnál.

Ritkán volt tanácstalan. Például abban, mit tegyen a gyógyszereszággal. Hatszor mosott fogat naponta. Így is szellőztetni kellett, ha óvatlanul felnevetett.

Mert ő már átköltözött, csak vendégként maradt lődörögni bizonytalan körvonalú délutánokra. Véglegesen a fény lett az otthona, szelíd megértéssel nézegetett mindenkit, aki azt hiszi, itt kényelmesebb, tágasabb, sokszínűbb, micsoda botorság, tessék kérem érteni középkoriul, lux eterna, ezt nem csak úgy a levegőbe találták ki, tessék vetni egy pillantást erre a mályvaszínű selyemfonalból horgolt félgömbsapkára. Olyan vagyok benne, mint egy jótékony rocsztár, aki szolidarit az ismeretlen leukémiás éjszakai portásokkal, agyda-

ganattal műtött lapszabászokkal, kemóval fekvő, kemóra kelő biciklis futárokkal. Hamisítatlan jófejség a kirakatban.

Ghánai temetést kívánt magának. Hajnal kettőkor kezdjük egy romkocsmában, hogy melyikben, azt majd még meglátjuk, némelyik épp akkor szűnik meg, amikor törzshelyeseljük, de ez mindegy, úgy is szervezek rá eseményt a Facebookon. Hozhatjátok a gyerekeket is, majd ők a málnaszörpöt fröccsentik ki a kockakőre szépen. Az izzók lóghatnak pucéran a mennyezetről. Nem ragaszkodom a fekete pólóhoz, nem ragaszkodom ugyanahhoz a fotómhoz. A bordókra és fehérékre a jugó tengerparti nyaralásosat vasaljuk majd hetvenyolcból, egyben volt még Dubrovnik, istenem, micsoda idők, a kékekre, pirosra meg amint Zsuzsa napot tartunk a tanáriban, pogi és pezsgő, csupa muskátlipiros szem, csupa fogkrémmosoly, csupa nejlonharisnyában összezárt boka. A tisztelendő atya kezébe kétfenekű dobót nyomjatok, kezd majd vele, amit jónak lát. A körbejáró kosarat mindenki képességei szerint béleli, egyfajta menyasszonytánc ez is. Nem hinném, hogy bárki rajtam akarna spórolni. Valahogy nem olyanak ismerem őket. A pult mögött, zöld és sárga likőrök fölött, a polc tetején áll majd az urnám, annak támaszkodik a portrém, igazolványképnél több, spontán emléknél jóval kevesebb. Blúz, fodrász, kamera. Egy ghánai keresztelő, esküvő, születésnap sem éppen szorongásos toporgás, de hömpölyögni, lüktetni, kicsattanni a vidámságtól csak egy ghánai temetés képes. Ami a csövön kifér. Ha egy ghánainak nincs szombat este programja, csak felemeli a telefont. „Tudtok ma este temetést?” Hát ilyet kapok majd. Nem is kell, hogy ismerjenek. Nem csoda, hogy megkezdtem a visszaszámlálást, nem csoda, hogy fejben már kész a sminkem. Illedelmeskedni nem tervem, leszek én parasztba zárt üzenet. Tenyerreddel gyötörd a hátam, leszek én massage in the bottle. Gondolok a jövőre, a Kreatív Kampec káéftét leadminisztrálom teljesen, mielőtt elmegyek. Kiismerhető díjsávok, valós kedvezmények. Mondjuk két rugó az elszigetelt alkalom, a random bulivadászat, ámde, lásd, kivel van dolgod, fél áron az első sör. Egy ötösért egy pohár bor és két koktél, plusz megkapod a pólót, ez persze csak akkor érdekes, ha ismertél. A temetésbérletet különböző kiadásokban képzelem. Húszeze- rért Pine basic, ez havi két buli negyedéven át, az Oak Deluxe árát most nem írnám le, de egész évben korlátlan temetésbelépésre jogosít, és ami a legszebb, ha hozol magaddal valakit, mindketten ajándékmojittal indíthatjátok a partyt. A fotós a notebookjával érkezik, még a helyszínen kinyomtatja a képeket, áruk kétezzer és négyezer között, csomagban természetesen jóval barátibb. A vállalkozás Facebook oldala dübörög, a Twitteren terjednek a leggyorsabban a címek, hogy pedig blogolni ki fog róla... Hát boc. Mindent nem oldhatok meg helyettetek.

Ennek tudatában nézek majd le rátok, ne féljete, odafönről. Áj hárt ju 4e.

Már nyugodt volt, mint a tengerpart legkevésbé mutatós sziklá. Végre megértette, az ötödik fázis abból áll, hogy ő vigasztal másokat. Hogy arról posztol, nem nagy dolog az egész, és bár imádjuk Woodyt, azért a halál sem más, mint bármi, amit az élet kínál. Könyvei addig fel sem törtek újra, amíg le nem kellett újra ülnie a főorvosasszonnyal szemben.

Semmi baj, mondta a súlyos szőke kontyos nő, szemét egész idő alatt az asztali monitoron tartva.

Higgye el, hogy nincs semmi baj.

Nyugodjon meg, kérem.

El sem hinné, milyen sokan átmennek ezen.

De hát le vagyunk terhelve.

Einsteinnek igaza volt, az idő oly relatív. Néhány röpké óra semmihez sem foghatóan hosszú tud lenni ilyenkor. Mintha sosem akarna véget érni. És maga három napot várt.

Szerintem ezt sokkal szebben meg tudja fogalmazni.

Igaz?

Ezt már az asszisztense mondta. A doktornő elmélyült iratrendezgetésbe kezdett.

A lényeg az, most már megnyugodhat.

Van bármiféle panasa? – kérdezte a főorvos.

Különben az egyik tanulság, hogy érdemes gyakrabban járni tüdőszűrésre – vette vissza a szót a vékonyabb nő vele szemben. – Mindenesetre tényleg megnyugodhat – szólott újra a doktornő –, a második röntgen kimutatta, hogy csak egy véna vetett sötét foltot a tüde-

jére. Gyakran előfordul. Nekünk meg kellett néznünk közelebbről, mi az, addig viszont semmit nem mondhattunk. Ezzel együtt megértjük, hogy naponta hússzor ránk telefonált. Még egyszer megkérdézem, van panasza?

Na ennek örülök.

Én is – bólogatott lelkesen az asszisztens. – Tudja, mit mondok magának, az élet egy figyelős játék. Az élet egy csoda. Az élet egy árnyék. Az élet ér. Az élet egy...

Marika, szólt a főorvos a monitorra meredve.

Olts le, Olgi, nyugodtan, tudom, csacsogok. Úgy is mondhatnám – itt nevetve megütögette a térdem –, az élet egy hét perc múlva hat óra, mindkettőnket vár a család, további szép estét kívánok, és örülök, hogy minden rendben. És tudja, még mit mondok magának, én nem vagyok bölcsész, nem vagyok művész, de az az érzésem, ma kapott tőlünk egy szót. Amennyire meg tudom ítélni, egy szép szót. Még odáig is elmennék, hogy gyönyörűt. Nálunk otthon a kicsi ilyenkor mondja, na mi van anya, meghúztad a koolaidet? És tudja, mit mondok erre: a literest. Ennél coolabb momentán nekem nem is kell. Hogy a mi nyelvünk ilyet is tud. Gondol egyet egy ér és rosszalkodik, abból keveredik három nap alatt nyolcvanhét poszt, és mégis az egész belefér egyetlen szóba. A legjobban azt élveztem, amikor percenként ugrált az ellentétek között, elmondom a családnak, nem mondom el a családnak, letagadom mindenki előtt, nem tagadom le senki előtt, engem ne sajnáljon senki, tessék engem mindenki sajnálni... Szokta mondogatni a középső fiam, a blog ereje a hitelességben van. Ő is vezet vagy hármat, content is king, ez van a monitorjára ragasztva. Ki gondolná, mi minden fér egy összetett szóba, az emberek zöme életében nem is hallja, hát még használni. Ha mégis, az vagy parasztvakítás, „Dropshadow és futófény”, így mondják a DTP-sek, amikor játékból megviccelnek valakit, a nagyfiamtól tudom, ő ezzel foglalkozik, két grafikus csak összenéz, és jön a szívatás, na semmi rosszulátúra nem kell gondolni, én biztos valahogy így írnám, ha vezetnék blogot az interneten, szóval az vagy úgy nézi, hogy hülyére veszik, vagy megörülhet neki, így, mint maga, de annyira, hogy most nem is érzi. Még ilyet – itt megcsóválta a fejét és kis nevetéssel lepattintotta a rendelőt az internetről –, maga a halálból jött vissza, miközben oda se ment.

A halál torkából, és nem volt beteg, gondoljon azokra, akik nem ilyen szerencsések. Visszarendeljük, elmondjuk, nekünk sem könnyű, protokoll, kemó, gyengülés, bukó, fogyás, csapkodás, apátia, hit, nem hit, meggyógyul, belehal, nagy család, szűk kör, maga fejben bejárta ezt az utat, három nap alatt nyolcvanhét poszt, tudja, mit mondok magának, nem semmi, hogy milyen szavak léteznek, az ember nem is hinné, nagyon élveztem az eszme-futtatást a jöjjönről, meg hogy a meggyógyít miatt a meggyben az orvosság, a pázsitot, bevallom, nem értettem, milyen rétt meg milyen tér, de azért maradjunk annyiban, fantasztikus, amit az előbb a főorvosasszony mondott. Szerintem legalábbis csodálatos szó az, hogy érárnnyék.

Igaz?

Esze Dóra budapesti prózaíró. Egyszer megfejtés volt egy keresztrejtvényben. Az *Ellenség* a legújabb könyve. A hetedik.

